

قدمت نام خلیج فارس 2500 سال است

خلیج فارس سومین خلیج بزرگ جهان است که به خاطر موقعیت جغرافیایی خود در طول تاریخ همواره نامش بر سر زبان‌ها بوده است ...

دهم اردیبهشت روز ملی خلیج فارس گرامی باد
قدمت نام خلیج فارس 2500 سال است

جام جم آنلاین: خلیج فارس سومین خلیج بزرگ جهان است که به خاطر موقعیت جغرافیایی خود در طول تاریخ همواره نامش بر سر زبان‌ها بوده است و مردم تمام جهان آن را با نام خلیج فارس یا دریای پارس می‌شناسند. قدیمی‌ترین اسناد موجود درباره خلیج فارس به کتاب‌های باقیمانده از یونان باستان بر می‌گردد. یونانی‌ها و مورخان‌شان در این کتاب‌ها با نام "پرسیکوس سینوس" که به معنی "خلیج فارس" است از این آبراهه یاد می‌کنند و تکرار همین نام باعث می‌شود که بسیاری از نقشه‌های باقیمانده از اروپائیان قرن‌ها بعد نیز با همین نام از خلیج فارس یاد کنند.

به گزارش جام جم آنلاین، بر اساس نوشته‌های مورخان یونانی مانند هرودت (484 - 425 ق.م) کتزیاس (445 - 380 ق.م)، گزنون (430 - 352 ق.م) استرابن (63 ق.م - 24 م) که پیش از میلاد مسیح می‌زیسته‌اند؛ یونانیان نخستین ملتی هستند که به این دریا نام پرس و به سرزمین ایران پارسه، پرسای، پرس‌پولیس یعنی شهر یا مملکت پارسیان داده‌اند.

171#&؛ هکاتیوس هلمتی؛ از علمای قدیم یونان که به پدر جغرافیا ملقب است، در سال 475 قبل از میلاد از نام دریای پارس استفاده کرده است. در نقشه‌های باستانی از قول هرودوت و گزنون به این دریا، دریای پارس اطلاق شده است و بطلمیوس جغرافی‌نگار، نقشه‌نگار و ریاضیدان مشهور قرن دوم میلادی، در کتاب جغرافیای عالم که به زبان لاتین نگاشته شده و همچنین در نقشه‌ای که کشیده، از خلیج فارس با نام پرسیکوس سینوس یاد کرده است.

کوپن توس کوروسیوس روفوس مورخ رومی که در قرن اول میلادی می‌زیسته این دریا را دریای پارس یا آبگیر فارس خوانده است. همچنین در کتاب‌های جغرافیایی لاتین، آب‌های جنوب ایران (دریای مکران و خلیج فارس) را ماره پرسیکوم یعنی دریای پارس نوشته‌اند.

انگلیسی‌زبان‌ها نیز این منطقه جغرافیایی خاص را PERSIAN GULF می‌خوانند که در واقع ترجمه ساده‌ای از نام "خلیج فارس" است و نقشه‌های بیشمار که از ملوانان و جغرافی‌دانان انگلیسی قرون 16 و 17 میلادی باقیمانده است، اسناد غیر قابل انکار این حقیقت تاریخی هستند.

اسناد تصویری قدمت 300 ساله استفاده از نام خلیج فارس در مکاتبات اداری، نقشه‌ها و اسناد بریتانیا پس سالها بایگانی و ممنوعیت مشاهده از سوی تاریخ‌نگاران و پژوهشگران بالاخره در سال 1387 از آرشیو ملی انگلستان آزاد شد؛ در مراسم رونمایی از این اسناد تنها يك محقق ایرانی به نام مجید تفرشی دعوت شد.

نقشه بریتانیایی چاپ ۱۸۰۸ میلادی که نام 171#&؛ خلیج فارس را نشان می‌دهد

دکتر مجید تفرشی تاریخ‌نگار و محقق ایرانی مقیم لندن در این باره می‌گوید: در حال حاضر سه هزار و ۵۰۰ پرونده در این آرشیو با نام خلیج فارس وجود دارد که به ۳۰۰ تا ۳۰ سال گذشته برمی‌گردد، همچنین ده‌ها هزار برگ سند دیگر نیز درباره خلیج فارس در آرشیو ملی بریتانیا وجود دارد که نشان دهنده اهمیت این منطقه برای استعمارگران است.

تفرشی با تأکید بر اینکه تنها بر اساس اسناد موجود در انگلستان می‌توان حقانیت استفاده از نام خلیج فارس را به تمام جهان ثابت کرد، می‌گوید: آرشیو ملی بریتانیا ۲۰۰ سال پیش از این تاسیس شده است و بیش از سه و نیم میلیون برگ سند در این مرکز نگهداری می‌شود که بخشی از آنها نیز اسناد مربوط به خلیج فارس هستند و تنها با اتکا بر همین اسناد می‌توان جواب هر کسی را که درباره صحت نام خلیج فارس تشکیک می‌کند، داد.

در سال‌های اخیر کشورهای عرب حاشیه خلیج فارس و در صدر آنها کشور عربستان سعی و تلاش فراوانی در تحریف نام خلیج فارس داشته‌اند تا از این تغییر نام اعتباری برای خود بیافرینند و این آبراه استراتژیک جهان را به نام خود درآورند؛ البته اعراب حاشیه خلیج

فارس در پیمودن این مسیر تنها نبودند و گهگاه از سوی برخی موسسات بزرگ غربی از جمله نشنال جئوگرافی نیز همراهی می شدند، اما این همراهی ها در نهایت به عذر خواهی این گونه موسسات و جایگزینی نام اصیل خلیج فارس به جای نامهای جعلی دیگر می شد.

نقشه قدیمی عربستان از منطقه خلیج فارس

البته باید تأکید کرد که پس از فتح ایران به دست اعراب در سده هفتم پس از میلاد، تلاشی برای تغییر نام «دریای پارسی« صورت نگرفت و اعراب مسلمان عموماً این خلیج را «بحر الفارسی« (دریای پارسی) می نامیدند و همین نام از سوی امپراتوری های ایرانی، ترک و عربی هم که در ۱۲۰۰ سال بعد منطقه را تحت سلطه خود داشتند نیز استفاده می شد و محققان اسلامی نظیر استخری، مسعودی، بیرونی، ابن حوقل، مقدسی، مستوفی و ناصر خسرو که مطالعه در اطراف این دریای ایرانی را تا قرن ۱۵ ادامه دادند، در آثار و نوشته های خود از آب های جنوب ایران به نام های بحر فارس، البحر الفارسی، الخلیج الفارسی و خلیج فارس یاد کرده اند.

جغرافی دانان عرب و اسلامی این نام را از دو تمدن باستانی گرفتند و همزمان مورد استفاده قرار دادند. بدین ترتیب که «پارسا دریای« ایرانی را «بحر فارس« و «سینوس پرسیکوس« یونانی را «خلیج فارس« می نامیدند و حتی منظور از دو دریا در سوره الرحمن قرآن مجید را نیز همان دریای فارس و دریای متوسط می دانستند.

ابوعلی احمد بن عمر معروف به ابن رسته در کتاب الاعلاق النفیسه که در سال ۲۹۰ هجری به رشته تالیف درآورده، نوشته است: «اما از دریای هند خلیجی بیرون می آید به سمت سرزمین فارس که آن را «خلیج فارس« می نامند«; محمد عبدالکریم صبحی نیز در کتاب «علم الخرائط« در نقشه هایی که با ترجمه عربی نقل کرده است، دریای جنوب ایران را «الخلیج الفارسی« و «بحر فارس« نامیده است.